

Groot Buitenschoor

Een impressie

Gids: Hug Van Beek
Verslag: Yves Joris

16 mei 2010

Met koffie en thee werden we onthaald in het Natuurpunt centrum van de Scheldeschorren in het E-paviljoen van BASF (Scheldelaan). Hug Van Beek was onze gids voor vandaag en stak van wal met een powerpoint kwestie van de nodige achtergrondinformatie te geven.

Het Buitenschoor is 215 ha groot tov het verdrongen land van Saefthinge 3000 ha, maar als brakwatergebied één van de grootste van Europa, zonet het grootste.

We leerden over het Schelde-estuarium dat is alles waar een getijde nog merkbaar is op de rivieren en hun bijrivieren. Over de schorren die ook steeds afgebroken worden, over de heen en weer gaande beweging van opbouw en afbouw van oever en land door het getij in de rivier.

We leerden over het zoutgradiënt dat overal niet hetzelfde is, verschillende concentratieniveaus worden weergegeven met de woorden polyhalien, mesohalien, oligalien. Tot Temse is er nog een zekere zoutgehalte in de Schelde te meten (oligalien), in Gent is er sprake van zoetwater. Qua aantallen soorten is het brakwater-biotop vergeleken met de zee en het zoet water het minst talrijk aan waterorganismen; één van de redenen is omdat het moeilijk aanpassen is aan een steeds wisselende zoutconcentratie; het vraagt een groot aanpassingsvermogen, het eist veel van de osmotische werking van de cellen van het organisme en is zeer vermoeiend. Het slik van het Buitenschoor ontvangt evenwel nogal wat (zoet) kwelwater komende van de hoger gelegen gebied achter de dijk.

Enkele waar te nemen dieren vos-ree-zeehond (uitzonderlijk), als vogels als bergeend, scholekster, wulp, kluut, grauwe gans, torenvalk, kiekendief. Uitzonderlijk ook eens een paar famingo's en eidereend, al eet die liever krabben en is daar niet echt op zijn goede plek.

De belangrijkste pelagische (in het water levend) primaire productie (P3) is plankton. Plankton produceert zuurstof en neemt CO₂ op en leeft autotroof (in een gesloten cyclus). Plankton is overwegend plantaardig, éencellig (fyto)plankton. Het wordt gegeten door de raderdierjes, die dan door de vissen, die door de zeehonden en de bacteriën die eten beide laatste op.

Een tweede factor in het schorren en slikken-verhaal zijn het aantal slijkbodemdierpjes, de zgn 'bentische' productie. Sinds de Zenne nu gezuiverd wordt komt er minder vuilvracht door de Schelde aangespoeld en dus is het water minder troebel (minder turbiditeit), wat als gevolg dan ook minder bacterien-groei geeft en dus meer zuurstof in het water en ook meer diatomeen of kiezelwieren... Maar met de bentische afname krijgen ook de vogels minder bodemdierpjes te eten en dus nemen ze ook af de laatste twee jaar. Daarentegen de vissen, zeehonden, plankton nemen toe want er is meer zuurstofrijk water.

We bereikten het Buitenschoor met de auto, een paar 100 m verder, afslag het pad naast Fluxis-transformatorencentrale (Scheldelaan). De vogelkijkhut aan de ingang kreeg in het begin (2j geleden) het bezoek van verstekelingen die zich erin verschansten vooraleer de oversteek naar de boot te wagen. Er wordt tegenwoordig (in alle havens) streng toegezien, daar het 7500 euro aan boete per verstekeling kost als de controle erop uitkomt.

Tijdens onze wandeling zagen we tapijten vol ruw vergeet me nietjes, hier en daar een bloeiende gewone reigerbek (in klein formaat), de gewone hoornbloem, schorsgras, forse zeebies, het melkkruid (dat men eertijds gebruikte om het melk te stremmen). De bergeend slaagt erin om de harde knol van de zeebies te eten, vooral in de winter.

We wandelden op een gedeelte van de 'strekdam' om het dan te verlaten en een deel op de slik te gaan. We kwamen alvast enkele nonnekes-schelpjes tegen, mosselschelpen, maar geen kokkels, geen zwaardscheden,... ook enkele sporen van vossen. Hug vertelde hoe hij van een vos een foto van zeer dichtbij had kunnen trekken; en had ook ooit op de strekdam een reebok gezien, die zich een ander territorium aan het opzoeken was en mogelijk de Scheldegeul daar wilde oversteken, een ree kan goed zwemmen.

Het was op de slik opletten om niet te vallen evenwel, maar tegen het vastzuigen van de laarzen in het slip had Hug wel enkele truukjes voor, tenen krullen en tenen eerst eruit, nooit de voet recht eruit proberen te trekken.

Hug had aan de overzijde een ziftje en een schopje klaarstaan opdat we eens elk een slikbodemanalyse op benthos (bodemdieren) zouden kunnen uitvoeren. Op een tafeltje konden we onder twee grote staan-loupes onze vangst inventariseren en bewonderen. Onze vangst betrof voornl. de slikgarnaal, sprinkhaanvlokreeftje, borstelworm (*Nereis diversicolor*), ... De slikgarnaal wordt ook vorkspriet of langspriet genoemd of wadkreeftje; met zijn twee lange antennes (zo lang als zijn eigen lichaam) schraapt hij zijn organisch kostje van de bodem bij mekaar en leeft in een U-vormig kuiltje dat 6cm diep reikt.

Slikgarnaal

Verderop, meer landwaarts tussen de zeebiezen, troffen we het lepelblad (met witte bloem) en een rozet van zeeasterbladen (pas in de zomer in bloei) aan.

Als afsluiter wenste Hub graag onze steun te mogen ontvangen voor dit prachtig stukje natuur dat onder hoge druk staat om te verdwijnen en opgeslokt te worden om als aanlegplaats voor containerschepen gebruikt te worden, (een expansie van de Noordzeeterminal dus eigenlijk) en die heb je van ons zeker Hub!

Hij dankte ons maar we dankten hem ook hartelijk, hij was een begeesterende natuurgids die opkomt voor het behoud van dit mooie stukje natuur en we hebben heelwat opgestoken van dit toch speciale brakwater-biotop.

Zilverschoon

Meer informatie over de schorrenwerkgroep kan je vinden op hun website:
www.scheldeschorren.be